

Bestuursvoorstel

Onderwerp: Meerjarenraming (MJR) 2022 - 2025 Nummer: Bestuursstukken\3351	Agendapunt: 6
--	----------------------

DB: Ja 25-5-2021	BPL: Ja 9-6-2021	FAZ: Ja 9-6-2021	VVSW: Ja 9-6-2021	AB: Ja 23-6-2021
----------------------------	----------------------------	----------------------------	-----------------------------	----------------------------

Opsteller: Jan Schiphuis, 0598-693886 Personeelszaken, Financiën en Bedrijfsvoering	Opdrachtgever: Klaas de Veen	Portefeuillehouder: Jakob Bartelds
---	--	--

Ondersteuning van de afdeling: ☐ Technisch ☐ Juridisch ☐ Financieel ☒ Staf ☐ Communicatie ☐ ICT / Beveiliging
--

Externe betrokkenen: N.v.t.	Reden: N.v.t.
---------------------------------------	-------------------------

Samenvatting: Deze meerjarenraming geeft de beleidsmatige en financiële kaders weer voor 2022, met een doorkijk naar 2025. De lasten stijgen gemiddeld met 1,5%, dit is een gematigde stijging. Door inzet van de algemene reserve kan de stijging van de taak watersysteembeheer stabiel gehouden worden op 2,5% voor de hele meerjarenperiode. De taak zuiveringsbeheer geeft deze meerjarenperiode een gemiddelde stijging van 0,2%.

Duurzaamheidsparagraaf: Nee

Begrotingsaspecten: Nee

AB Voorstel: Instemmen met de meerjarenraming 2022 - 2025.
--

Bijlagen: Ja – MJR 2022 - 2025.

Ter inzage DB: Nee Onderwerp(en): –
Ter inzage AB (iBabs): Nee Onderwerp(en): –

Bestuursvoorstel

Besluit/opmerkingen bestuur:

Paraaf secretaris-directeur:

Bestuursvoorstel

Inleiding

Hierbij bieden wij u de meerjarenraming (MJR) 2022 - 2025 aan. Over de hele meerjarenperiode stijgen de lasten naar verwachting met gemiddeld 1,5% per jaar. Dit is een gematigde stijging.

Inmiddels is dit de tweede meerjarenraming die wordt opgemaakt tijdens de coronacrisis. Momenteel is het vaccinatieprogramma in gang gezet en zal naar verwachting rond de zomerperiode een groot deel van de bevolking gevaccineerd zijn. De verwachting is dat dan vanaf de zomer ook de economie zo langzamerhand weer een positieve opleving zal laten zien.

Volgens het CPB stijgt het bruto binnenlands product (bbp) in Nederland in 2021 met 2,2%. Na 2021 wordt voor de periode 2022-2025 uitgegaan van een gemiddelde bbp-groei per jaar van 2,0%. Het overgrote deel van de inhaalgroei vindt hierbij al plaats in 2022.

Uitgangspunten

Voor de berekeningen van de jaarschijven 2022 – 2025 zijn de hieronder genoemde uitgangspunten gehanteerd.

Financiële gevolgen coronacrisis

De financiële gevolgen van de coronacrisis voor ons als waterschap zijn tot nu toe beperkt gebleven. De bedrijven worden nu nog gesteund met diverse steunpakketten waardoor faillissementen nog uitblijven. Bij het wegvallen hiervan is de verwachting dat een deel van de bedrijven alsnog failliet gaat en daardoor ook een stijgend effect zal hebben op de werkloosheid. In de vorige meerjarenraming is hier al rekening mee gehouden en in de huidige meerjarenraming is dit gecontinueerd. Volgens het CPB wordt na 2022 een daling verwacht van de werkloosheid tot het niveau van voor de coronacrisis van 4,5% van de beroepsbevolking.

In deze meerjarenraming is evenals in de voorgaande meerjarenraming voorlopig uitgegaan van een extra stijging van het bedrag aan kwijtscheldingen met € 250.000 (10%) voor 2021 en 2022 en een daling van het aantal ve's met 2% (2.700 ve) voor de bedrijven. Daarnaast is in de jaarrekening 2020 een extra bedrag opgenomen voor oninbare belastingdebiteuren van € 200.000 over de openstaande belastingdebiteuren per ultimo 2020.

Kapitaallasten

In deze meerjarenraming zijn de kapitaallasten berekend op een jaarlijkse investeringsvolume van € 17 miljoen. De voorgaande jaren werd rekening gehouden met een minimaal investeringsvolume van € 15 miljoen. Afhankelijk van de aard van de investeringen was het werkelijk jaarlijkse volume hoger of lager. Gezien de werkvoorraad van de komende jaren en rekening houdende met de prijsstijgingen van de afgelopen jaren, zijn de kapitaallasten in deze meerjarenraming gebaseerd op een investeringsvolume van € 17 miljoen per jaar.

De nu opgenomen volumes passen binnen de stabiele lastenstijging voor het watersysteembeheer. In de begroting 2021 werd uitgegaan van een renteomslagpercentage van 2,25%. Voor de periode 2022 t/m 2025 is een renteomslagpercentage berekend van 2,1%. De rentes blijven naar verwachting laag de komende jaren.

Bestuursvoorstel

Personeelslasten

Voor de jaarlijkse stijging van de salarissen en sociale lasten is voor de hele meerjarenperiode uitgegaan van 3%. Met dit percentage kunnen naar verwachting reguliere ontwikkelingen, zoals aanpassingen in de sociale lasten (o.a. sociale- en pensioenpremies), de verhoging van de salarissen (cao-uitkomsten) en de reguliere loonrondes worden gedekt.

De personeelsformatie is conform de begroting 2021 331,5 fte. Uitgangspunt is dat deze formatie van 331,5 fte deze meerjarenperiode stabiel blijft.

Prijzen

In deze meerjarenraming is uitgegaan van een inflatie van 1,5% over de gehele periode (2022-2025). Dit ligt in de lijn met de verwachtingen van het Centraal Planbureau (CPB) ten aanzien van de prijsontwikkelingen.

Dividendopbrengst Nederlandse Waterschapsbank (NWB)

In deze meerjarenraming wordt, conform de begroting 2021, uitgegaan van een dividenuitkering van totaal € 40 miljoen. Dit betekent voor ons € 1,4 miljoen.

Nieuwe waterbeheerprogramma 2022 - 2027

Met de financiële gevolgen van het ontwerp Waterbeheerprogramma 2022 – 2027 is in deze meerjarenraming rekening gehouden

Lastenontwikkeling

Een van de uitgangspunten van het coalitieakkoord 2019 – 2023 “Door water verbonden” is een stabiele, lage lastenontwikkeling te realiseren. Het uitgangspunt blijft een gezonde financiële huishouding waarbij we de lastenstijging voor de begroting als geheel en per taak stabiel houden met maximaal 3% stijging. Hiervoor worden de algemene reserves, voor zover die boven het minimaal benodigde weerstandsvermogen uitkomen, ter egalisatie van lastenstijgingen ingezet.

De maximale stijging van 3% in het coalitieakkoord is gebaseerd op de uitkomst van de meerjarenraming 2020 – 2023. De stijging voor het watersysteembeheer bedraagt hier namelijk 3% per jaar. Voorgaande jaren was de stijging van het watersysteembeheer gestabiliseerd op 2%.

De stijging van 2% naar 3% is onder meer het gevolg van de wegens extra landelijke opgaven bijgestelde personele begroting, eveneens is de ambitie van het coalitieakkoord vertaald.

Lastenontwikkeling in procenten (met inzet reserves)

	2022	2023	2024	2025	Gem.
<i>Uitkomst per taak in %</i>					
- Totaal; stijging	0,5%	1,8%	1,5%	1,9%	1,5%
- Watersysteembeheer	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%
- Zuiveringsbeheer	-1,7%	1,0%	0,3%	1,3%	0,2%

De jaarlijkse stijging in deze meerjarenraming is ruim onder de 3%. De gemiddelde stijging over de hele meerjarenperiode is 1,5%.

Bestuursvoorstel

Toelichting Watersysteembeheer

De reguliere stijging, bij bestaand beleid, (zonder inzet van reserves) van het watersysteembeheer ligt jaarlijks rond de 2 à 3%. Dit is het resultaat van een vrij stabiele lastenontwikkeling. De omvang van onze investeringsvolume is in deze meerjarenraming verhoogd van jaarlijks € 15 miljoen naar € 17 miljoen. Dit is een stabiele omvang en ook worden voor de komende jaren verder geen grote stijgingen aan kosten verwacht.

In deze meerjarenraming is de jaarlijkse stijging van de taak watersysteembeheer, met inzet van de algemene reserve, stabiel gehouden op 2,5% voor de hele meerjarenperiode. Ultimo 2025 bedraagt het restant van de algemene reserve € 2.157.000. Dit is € 384.000 hoger ten opzichte van de gewenste minimumomvang. Dit betekent, in theorie, dat na 2025 inzet van de reserve nog deels mogelijk is in 2026 en vanaf 2027 niet meer. Dit betekent dan een extra stijging op de reguliere stijging in 2026 van ca. 1% en in 2027 van ca. 0,5%. De reguliere stijging (zonder inzet van reserves) van het watersysteembeheer ligt, bij bestaand beleid, jaarlijks rond de 2 à 3%. De afgelopen jaren is door voordelige jaarrekeningresultaten de algemene reserve steeds weer aangevuld. Als deze trend zich voortzet dan zal het niet meer kunnen inzetten van de algemene reserve ook verder naar achteren worden geschoven. Als dit de komende jaren niet het geval is blijft het risico beperkt tot een lichte extra stijging.

Hierbij wordt nog opgemerkt dat er opdracht is gegeven aan de secretaris-directeur om een analyse uit te voeren naar het investeringsvolume (geagendeerd voor het AB van oktober). Uit die analyse kan komen dat de tariefstijging naar boven moet worden aangepast afhankelijk van een eventuele jaarlijkse stijging van het investeringsvolume. Dit is afhankelijk van de keuzes die het AB hierin maakt.

Toelichting Zuiveringsbeheer

Doordat er de afgelopen jaren en ook komende jaren weinig investeringen zijn gepland voor het zuiveringsbeheer, zien we hier een vrij stabiel beeld van een geringe stijging over de hele meerjarenperiode. Hierbij wordt nog opgemerkt dat de huidige discussie over het verwijderen van medicijnresten, op termijn kan leiden tot een kostenverhoging van de taak zuiveringsbeheer.

Waterschap Noorderzijlvest werkt momenteel aan een toekomstvisie afvalwaterketen voor de stad Groningen 2050. Er wordt een routekaart opgesteld waarbij middels een integrale aanpak gekeken wordt naar 3 onderdelen: de riolering, de persleidingen en de rioolwaterzuivering.

De resultaten van deze onderzoeken en de nog te maken (bestuurlijke) keuzes hierin hebben op de (middel)lange termijn consequenties voor de meerjarenraming van Noorderzijlvest en Hunze en Aa's wat betreft de rwzi Garmerwolde (komt samen in de GR). Voor de huidige meerjarenraming speelt dit nog geen rol maar voor de periode daarna worden grote investeringen verwacht.

Tarieven / belastingbetalers

In december 2020 is de kostentoedelingsverordening watersysteembeheer voor het laatst herzien. De verdeling over de categorieën ziet er als volgt uit:

Categorie:	
Ingezetenen	29%
Gebouwd	49,1%
Ongebouwd	21,5%
Natuur	0,4%

Bestuursvoorstel

Eenheden

Voor het bepalen van de tarieven zijn niet alleen de kosten van belang ook de heffingsmaatstaven (het noemereffect) spelen een rol. De eenheden worden aangeleverd door het Noordelijk Belastingkantoor (NBK).

In deze MJR is voor de watersysteemheffing gebouwd uitgegaan van het jaarlijks stijgen van de WOZ-waarde voor 2022 van 7%, 2023 5% en voor de jaren 2024 en 2025 2,5%. De WOZ-waarde van alle gebouwde objecten bepaalt de totale opbrengst voor de watersysteemheffing gebouwd. Elk jaar gaan de gemeenten de waarde van gebouwde objecten opnieuw bepalen. Bij het opstellen van de begroting 2021 is uitgegaan van een te lage waardestijging. Dit betekent dat de verwachte stijging van de WOZ-waarde voor 2022 deels bestaat uit de extra stijging in 2021 en de verwachte stijging voor 2022 (7%).

In deze meerjarenraming is, evenals in de begroting 2021, voorlopig uitgegaan van een extra daling van het aantal vervuilingseenheden als gevolg van de coronacrisis met 2% (2.700 ve) voor de bedrijven.

Alleenwonendenregeling zuiveringsheffing

Een 2 persoonshuishouden krijgt een aanslag zuiveringsheffing van 3 VE. Bepalend is de woonsituatie op 1 januari (peildatum). Bij het overlijden van een persoon in de loop van het jaar verandert er momenteel voor het lopende jaar niets aan de belastingaanslag van het waterschap. Pas op 1 januari van het volgende jaar verandert de aanslag van 3 naar 1 VE. Deze systematiek past niet bij het karakter van beide heffingen: het zijn heffingen naar het werkelijk gebruik. Deze systematiek is een aantal jaren geleden onder Hefpunt ingevoerd omdat het destijds efficiënter was en dus goedkoper. Met de huidige automatisering / digitalisering is efficiency geen argument meer om deze systematiek te handhaven. In navolging van het Wetterskip en Noorderzijvest kunnen we dit systeem aanpassen door toe te staan dat gedurende het jaar – na het ontstaan van een éénpersoonshuishouden – de aanslag zuiveringsheffing wordt verlaagd van 3 naar 1 VE voor de rest van het jaar. Hiervoor moeten de belastingverordeningen voor de zuiveringsheffing en de verontreinigingsheffing worden aangepast. Momenteel onderzoeken we de consequenties op de tarieven. Bij het aanbieden van de belastingvoorstellen in november komen we hierop terug. Een indicatie is dat het aantal vervuilingseenheden daalt met 1670. Voor het nu gepresenteerde tarief voor de zuiveringsheffing en de verontreinigingsheffing stijgt het tarief met € 0,23. Procentueel is dat 0,3%.

Effecten tarieven op voorbeeldbelastingbetalers

	2022	2023	2024	2025
Gezin met een huurhuis	-0,6%	1,3%	0,8%	1,5%
Gezin met een eigen woning	-0,1%	1,6%	1,3%	1,8%
Gezin met een agrarisch bedrijf	2,5%	2,5%	2,5%	2,6%
MKB bedrijf	0,1%	1,8%	1,6%	2,0%
Industrieel bedrijf	-1,1%	1,0%	0,5%	1,3%
Natuur	1,9%	2,5%	2,5%	2,5%

Bestuursvoorstel

Omvang reserves

De omvang van de algemene reserves per 1 januari 2022 is als volgt:

Taak	Stand per 1 januari 2022 (incl. VJR 2021)	Minimum omvang (basis: risico- inventarisatie)	Meer t.o.v. Minimumomvang
Watersysteembeheer	6.947.000	1.773.000	5.174.000
Zuiveringsbeheer	1.987.000	662.000	1.325.000
Totalen	8.934.000	2.435.000	6.499.000

Omvang risico's

Op basis van de recente actualisatie van de risico-inventarisatie is de minimale omvang van de reservepositie vastgesteld op rond € 2,4 miljoen. Dit is het weerstandsvermogen.

De algemene reserves worden vooral gebruikt als algemeen weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen geeft aan hoeveel financiële ruimte er is om substantiële tegenvallers op te vangen, zonder dat het beleid moet worden aangepast en/of doelstellingen niet kunnen worden gerealiseerd.

Het hebben van voldoende weerstandsvermogen stelt ons in staat financiële tegenvallers, zoals beschreven in de risicoparagraaf, op te kunnen vangen zodra ze zich voordoen.

Uitgangspunt is de omvang van deze reserves in overeenstemming te brengen met het in ons Financieel Statuut gebruikte uitgangspunt dat de reservepositie per taak ligt binnen de bandbreedte van het vastgestelde minimum en maximum.

Toelichting inzet algemene reserve Watersysteembeheer

Ingaande 2011 wordt de algemene reserve van de taak watersysteembeheer ingezet voor egalisatie van de tariefstijgingen. De algemene reserve wordt hiervoor ingezet tot de minimumomvang. Inzet van de algemene reserve betekent dat een deel van de netto last niet wordt gedekt door belastingopbrengsten maar door een onttrekking aan de reserve. Aanleiding hiervoor waren een aantal grote kostenstijgingen waar wij als waterschap geen invloed op hadden. Voorbeelden hiervan zijn de overdracht van het muskusrattenbeheer, de jaarlijkse bijdrage Hoogwater Beschermingsprogramma (HWBP) en het wegvallen van het dividend van de NWB.

In deze meerjarenraming is de jaarlijkse stijging van de taak watersysteembeheer, met inzet van de algemene reserve, stabiel gehouden op 2,5% voor de hele meerjarenperiode. Ultimo 2025 bedraagt het restant van de algemene reserve € 2.157.000. Dit is € 384.000 hoger ten opzichte van de gewenste minimumomvang. Dit betekent, in theorie, dat na 2025 inzet van de reserve nog deels mogelijk is in 2026 en vanaf 2027 niet meer. Dit betekent dan een extra stijging op de reguliere stijging in 2026 van ca. 1% en in 2027 van ca. 0,5%. De reguliere stijging (zonder inzet van reserves) van het watersysteembeheer ligt, bij bestaand beleid, jaarlijks rond de 2 à 3%. De afgelopen jaren is door voordelige jaarrekeningresultaten de algemene reserve steeds weer aangevuld. Als deze trend zich voortzet dan zal het niet meer kunnen inzetten van de algemene reserve ook verder naar achteren worden geschoven. Als dit de komende jaren niet het geval is blijft het risico beperkt tot een lichte extra stijging.

Bestuursvoorstel

In de tabel hieronder zijn de meest actuele gegevens verwerkt. Eerst wordt de actuele stand weergegeven, daarna het verloop van de stand over de meerjarenperiode. Jaarlijks wordt bij de begroting een concreet voorstel gedaan hoe om te gaan met de algemene reserves.

Volgens deze meerjarenraming ziet het verloop van de algemene reserves er als volgt uit:

Tabel verloop algemene reserves 2022 – 2025 (per 31/12)

	2022	2023	2024	2025
Watersysteembeheer	6.947.000	5.557.000	4.067.000	3.137.000
Onttrekking	-1.390.000	-1.490.000	-930.000	-980.000
Saldo per 31/12	5.557.000	4.067.000	3.137.000	2.157.000
				<i>Minimum 1.773.000</i>
Zuiveringsbeheer	1.987.000	1.987.000	1.987.000	1.987.000
Onttrekking/toevoeging				
Saldo per 31/12	1.987.000	1.987.000	1.987.000	1.987.000
				<i>Minimum 662.000</i>

Investeringsprogramma

In deze meerjarenraming zijn de kapitaallasten berekend op een jaarlijks investeringsvolume van € 17 miljoen. De voorgaande jaren werd rekening gehouden met een minimaal investeringsvolume van € 15 miljoen. Afhankelijk van de aard van de investeringen was het werkelijk jaarlijkse volume hoger of lager. Gezien de werkvoorraad van de komende jaren en rekening houdende met de prijsstijgingen van de afgelopen jaren, zijn de kapitaallasten in deze meerjarenraming gebaseerd op een investeringsvolume van € 17 miljoen per jaar.

De nu opgenomen volumes passen binnen de stabiele lastenstijging voor het watersysteembeheer.

Voor de jaren 2022 – 2025 is rekening gehouden met de voor die jaren geplande investeringsuitgaven volgens het Waterbeheerprogramma 2022 – 2027. Dit betreft vooral KRW maatregelen. Om voortgang in de werkzaamheden te houden wordt (gemiddeld) een groter bedrag dan € 17 miljoen in de werkplanning opgenomen. Dit betreft niet meer dan de op dit moment geplande projecten. Hierdoor is het mogelijk bij vertraging in een project een ander project te kunnen starten. Zie hiervoor bijlage 1 van deze meerjarenraming: het Meerjareninvesteringsprogramma 2022 – 2025.

Verder dient bedacht te worden dat de geplande investeringsvolumes niet geheel bestaan uit door de eigen dienst te maken infrastructurele werken, maar ook uit bijdragen aan derde partijen die infrastructurele werken realiseren, zoals de Provincies en andere partijen.

Bestuursvoorstel

Voorstel

Instemmen met de meerjarenraming 2022 - 2025.

namens het dagelijks bestuur,

Harm Küpers
secretaris-directeur

Geert-Jan ten Brink
dijkgraaf